2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

12. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI PROVASI

Okul adı:		**Ders:** T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	**Tarih:**
Adı Soyadı:	**Sınıfı / Şubesi:**	**Numarası:**	**Puan:**

Nasıl puanlatılır?

1. Cevabını her şıkkın altındaki, etiketli (ör. **1a**) kutuya yaz.
2. Bitirince her sayfanın fotoğrafını çek: düz, aydınlık, sayfanın tamamı görünsün.
3. Son sayfadaki kodu okut, fotoğrafları yükle.
4. Yazın metne çevrilir; kontrol et ve puanlat. *(2. yazılı provasında okuma ve puanlama Pro'da.)*

Tablette ya da bilgisayarda doğrudan yazabilirsin: digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-inkilap-tarihi/prova

1. soru — 14 puan

Aşağıdaki tabloda Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı'na kadarki hayatından bazı kesitler verilmiştir.

Dönem	Gelişme
1881	Osmanlı Devleti'nin önemli liman ve ticaret şehirlerinden Selanik'te doğdu. Şehirde Türkler, Rumlar, Bulgarlar, Yahudiler gibi farklı topluluklar bir arada yaşıyordu; şehir Avrupa ile ticaret ve fikir alışverişine açıktı.
İlköğrenim	Annesi Zübeyde Hanım'ın isteğiyle geleneksel usulde eğitim veren mahalle mektebine, ardından babası Ali Rıza Efendi'nin isteğiyle yeni usulde eğitim veren Şemsi Efendi Okulu'na gitti.
Askerî rüştiye	Selanik Askerî Rüştiyesi'nde okudu; matematik öğretmeni Mustafa Bey ona "Kemal" adını verdi.
1896-1899	Manastır Askerî İdadisi'nde okudu. Burada edebiyata ve tarihe ilgisi arttı, Namık Kemal'in vatan ve hürriyet konulu eserlerini okudu. Manastır ve çevresinde Bulgar, Sırp ve Rum çeteleri Osmanlı'dan ayrılmak için mücadele ediyordu.
1899-1905	İstanbul'da Harbiye'yi (1902) ve Harp Akademisi'ni (1905) bitirerek kurmay yüzbaşı oldu. Harbiye'de arkadaşlarıyla gizlice el yazısı bir gazete çıkardı. Mezuniyetinden sonra siyasi faaliyetleri nedeniyle bir süre tutuklandı, ardından Şam'daki 5. Orduya atandı.
1906	Şam'da arkadaşlarıyla Vatan (ve Hürriyet) Cemiyeti'ni kurdu.

1. soru (devam)

a) Selanik ve Manastır'ın siyasi ve sosyal yapısının Mustafa Kemal'in fikir dünyasının oluşmasına etkisini birer örnekle açıklayınız.

1a

b) Mustafa Kemal'in ilköğrenimi sırasında yaşanan okul tercihi, dönemin Osmanlı eğitim sistemindeki hangi özelliği yansıtmaktadır? Açıklayınız.

1b

c) Harbiye'de gizlice gazete çıkarılması ve mezuniyetten sonra yaşananlar, II. Abdülhamid döneminin siyasi ortamı hakkında ne söylemektedir? Bu ortamla Vatan Cemiyeti'nin kurulması arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

1c

METİN 1 — AMASYA GENELGESİ (22 HAZİRAN 1919, İLK BEŞ MADDE, SADELEŞTİRİLMİŞ)

1. Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
2. İstanbul Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
3. Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
4. Milletin durumunu ve haklarını dünyaya duyurmak için her türlü baskı ve denetimden uzak bir heyetin varlığı gereklidir.
5. Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta hemen bir millî kongrenin toplanması kararlaştırılmıştır.

Amasya Genelgesi, 22 Haziran 1919. Mustafa Kemal, Rauf (Orbay), Ali Fuat (Cebesoy) ve Refet (Bele) Beylerin imzasıyla yayımlandı; Kâzım Karabekir de genelgeye katıldığını bildirdi. Maddeler ders kitaplarındaki sadeleştirilmiş biçimiyle verilmiştir.

2. soru

14 puan

Metin 1'i okuyunuz.

a) Genelgenin 1. ve 2. maddelerinde dile getirilen tehlikeyi doğuran gelişmelerden ikisini yazınız. Bu gelişmelerin Kuvay-ı Millîye birliklerinin ortaya çıkmasına nasıl yol açtığını açıklayınız.

2a

b) Genelgenin 3. maddesinin Millî Mücadele'nin yöntemi ve egemenlik anlayışı açısından önemini açıklayınız.

2b

c) 4. ve 5. maddelerden hareketle Amasya Genelgesi'nin, o güne kadar bölgesel olarak yürütülen direnişi nasıl bir yöne taşımayı amaçladığını açıklayınız.

2c

3. soru

14 puan

İtilaf devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etti ve Meclis-i Mebusan çalışamaz hâle geldi. Bunun üzerine Mustafa Kemal 19 Mart 1920'de yayımladığı genelgeyle olağanüstü yetkilere sahip bir meclisin Ankara'da toplanacağını duyurdu. Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de açıldı. Meclisin ilk günlerde aldığı kararlardan bazıları şunlardır:

- Hükûmet kurmak zorunludur.
- Geçici bir hükûmet başkanı tanımak ya da padişah vekili belirlemek doğru değildir.
- Mecliste toplanan millî iradeyi vatanın geleceğine el koymuş saymak esastır. Meclisin üstünde bir güç yoktur.
- Meclis, yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplar.
- Padişah ve halife baskı ve zorlamadan kurtulunca Meclisin düzenleyeceği yasal esaslar içinde yerini alır.

Meclis açıldıktan kısa süre sonra İstanbul Hükûmeti, Şeyhülislamdan aldığı fetvayla Millî Mücadele'yi yürütenleri asi ilan etti; Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ayaklanmalar çıktı. Ankara Müftüsü Rifat (Börekçi) ve Anadolu'daki birçok müftü bu fetvaya karşı fetva yayımladı. Meclis 29 Nisan 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nu çıkardı, Eylül 1920'de de İstiklal Mahkemelerini kurdu.

a) Meclisin yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamasının (güçler birliği) nedenini, dönemin koşullarıyla ilişkilendirerek açıklayınız.

3a

b) Son karardaki padişah ve halifeyle ilgili ifadenin, Meclisin o dönemde padişahlığa doğrudan karşı çıkmamasının nedenleri açısından anlamını yorumlayınız.

3b

c) Ayaklanmalara karşı alınan önlemlerin, Büyük Millet Meclisinin otoritesini kurmasına katkısını açıklayınız.

3c

4. soru

14 puan

Aşağıdaki bilgi kartlarını ve haritayı inceleyiniz.

Doğu Cephesi: Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Ermeniler Doğu Anadolu'da Türk halkına saldırılarını artırdı. TBMM, Kâzım Karabekir komutasındaki birliklerle harekâta girişti; Sarıkamış, Kars (30 Ekim 1920) ve Gümrü alındı. Aralık 1920'de imzalanan Gümrü Antlaşması ile Ermenistan, Sevr Antlaşması'ndan vazgeçti ve Türk-Ermeni sınırı belirlendi. Doğu sınırımız, Sovyet Rusya ile 1921'de imzalanan Moskova Antlaşması'yla ve Kafkas cumhuriyetleriyle imzalanan Kars Antlaşması'yla kesinleşti.

4. soru (devam)

Güney Cephesi: Fransızlar Mondros'tan sonra Adana ile Antep, Maraş ve Urfa'yı işgal etti; işgalde Ermeni birliklerinden de yararlandı. Bölgede henüz düzenli ordu birlikleri yoktu; halk, Kuvay-ı Millîye birlikleri kurarak direndi. Maraş (Şubat 1920) ve Urfa (Nisan 1920) kurtarıldı. Antep yaklaşık on ay direndikten sonra Şubat 1921'de açlık nedeniyle teslim olmak zorunda kaldı; TBMM, Antep'e "Gazi" unvanını verdi. Güney Cephesi'ndeki savaş, 20 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması ile sona erdi.

a) Güney Cephesi'nde mücadelenin düzenli ordu yerine halk tarafından yürütülmesinin nedenini açıklayınız. Bu direnişin Fransa'nın tutumuna etkisini yorumlayınız.

4a

b) Gümrü Antlaşması'nın TBMM açısından önemini açıklayınız. Doğu Cephesi'nin kapanmasının Batı Cephesi'ndeki mücadeleye katkısını yazınız.

4b

c) Doğu ve Güney cephelerini, savaşan Türk gücü ve cephenin kapanma biçimi bakımından karşılaştırınız.

4c

5. soru

14 puan

Kütahya-Eskişehir savaşlarından sonra Türk ordusu Sakarya Nehri'nin doğusuna çekildi. TBMM, 5 Ağustos 1921'de Başkomutanlık Kanunu'nu çıkardı ve Meclisin yetkilerini üç ay süreyle Mustafa Kemal'e verdi. Mustafa Kemal, 7-8 Ağustos 1921'de Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımladı. Bu emirlerden bazıları şunlardır:

- Her ev bir kat çamaşır, bir çift çorap ve bir çift çarık hazırlayıp orduya verecek.
- Halkın elindeki silah ve cephane üç gün içinde orduya teslim edilecek.
- Halkın elindeki yiyecek, giyecek ve ticaret mallarının yüzde kırkına el konulacak; bedeli sonradan ödenecek.
- Atı ve arabası olanlar ayda bir kez yüz kilometrelik mesafeye ücretsiz askerî taşıma yapacak.

Sakarya Meydan Savaşı (23 Ağustos-13 Eylül 1921) sırasında Mustafa Kemal şu emri verdi:

> "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz."

Büyük Taarruz'un ardından Yunan ordusu Anadolu'dan çıkarıldı ve 11 Ekim 1922'de Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalandı.

a) Tekâlif-i Milliye Emirlerinin Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasına katkısını açıklayınız. Bu emirlerin Millî Mücadele'nin hangi niteliğini gösterdiğini yazınız.

5a

b) Mustafa Kemal'in "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır." emriyle uygulanan savunma anlayışını açıklayınız. Sakarya Meydan Savaşı'nın bağımsızlık sürecine iki katkısını yazınız.

5b

5. soru (devam)

c) Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın Türkiye'nin bağımsızlık sürecine katkısını iki yönden açıklayınız.

5c

6. soru — 15 puan

Aşağıdaki tabloda Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920) ile Lozan Barış Antlaşması (24 Temmuz 1923) bazı konularda karşılaştırılmıştır.

Konu	Sevr Antlaşması	Lozan Barış Antlaşması
Kapitülasyonlar	Genişletilerek sürdürülecekti.	Tamamen kaldırıldı.
Osmanlı borçları	Devletin maliyesi İtilaf devletlerinin denetimine bırakılacaktı.	Osmanlı'dan ayrılan devletler arasında paylaştırıldı; Türkiye kendi payını taksitlerle ödeyecekti.
Ordu	50.000 kişiyle sınırlanacaktı.	Herhangi bir sınırlama getirilmedi.
Boğazlar	Uluslararası bir komisyonun yönetimine bırakılacaktı.	Başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona bırakıldı; Boğazların iki yakası askerden arındırıldı.
Azınlıklar	Azınlıklara geniş ayrıcalıklar tanınacak, uygulamalar İtilaf devletlerince denetlenecekti.	Azınlıklar Türk vatandaşı sayıldı; Türkiye'deki Rumlarla Yunanistan'daki Türkler arasında nüfus mübadelesi kararlaştırıldı.
Irak sınırı (Musul)	—	Çözülemedi; İngiltere ile ikili görüşmelere bırakıldı.

a) Kapitülasyonların kaldırılmasını ve ordunun sınırlandırılmamasını Türkiye'nin bağımsızlığı açısından değerlendiriniz.

6a

6. soru (devam)

b) Azınlıklar konusunda iki antlaşma arasındaki farkın Türkiye'nin iç işlerine yabancı müdahalesi açısından anlamını açıklayınız.

6b

c) Lozan'da Boğazlar ve Musul konularında ortaya çıkan sonuçları tam bağımsızlık ölçütüyle sorgulayınız. Lozan'ı genel olarak bir diplomatik başarı sayıp saymadığınızı gerekçesiyle yazınız.

6c

METİN 2 — MİLLÎ MÜCADELE'DEN DÖRT ŞAHSİYET

Halide Edib (Adıvar): İzmir'in işgali üzerine 23 Mayıs 1919'da İstanbul'da düzenlenen Sultanahmet Mitingi'nde halka seslendi. 1920'de Ankara'ya geçti; Yunus Nadi ile birlikte Anadolu Ajansı'nın kuruluşunda çalıştı, ajansın adını o önerdi. Daha sonra orduda görev alarak cepheye gitti.

Kâzım Karabekir: 1919'da Erzurum'daki 15. Kolordunun komutanıydı. Ordunun terhis edilmesine ve silahların teslimine karşı çıktı. Mustafa Kemal askerlikten istifa ettiğinde İstanbul Hükûmetinin onu tutuklama emrini uygulamadı ve emrinde olduğunu bildirdi. Doğu Cephesi komutanı olarak Kars'ı geri aldı ve Gümrü Antlaşması'nı TBMM adına imzaladı.

Mehmet Âkif (Ersoy): Kastamonu'da Nasrullah Camii'nde verdiği vaazla halkı Millî Mücadele'ye destek vermeye çağırdı; vaaz Sebilürreşad dergisinde yayımlanıp çoğaltılarak cephelere ve köylere ulaştırıldı. Burdur milletvekili olarak TBMM'de bulundu. Yazdığı İstiklâl Marşı 12 Mart 1921'de TBMM'de kabul edildi; yarışmanın para ödülünü almayıp bir hayır kurumuna bağışladı.

Şerife Bacı: Kış ortasında İnebolu'dan Kastamonu'ya kağnıyla cephane taşıyan köylü kadınlardan biriydi. Cephanenin ıslanmaması için örtüsünü cephanenin üzerine örttü; yolda soğuktan donarak hayatını kaybetti.

Özgün metin (prova için ders kitabı bilgileri temel alınarak yazıldı).

7. soru

15 puan

Metin 2'yi okuyunuz.

a) Metindeki şahsiyetlerden üçünü seçiniz. Her biri için bir kişilik özelliği yazınız ve bu özelliği metindeki bir faaliyetiyle ilişkilendiriniz.

7a

b) Bu dört şahsiyetin Millî Mücadele'ye katkı sağladığı alanları belirtiniz. Katkıların farklı alanlardan gelmesinin Millî Mücadele'nin hangi niteliğini gösterdiğini açıklayınız.

7b

c) Kâzım Karabekir'in İstanbul Hükûmetinin tutuklama emrini uygulamaması Millî Mücadele'nin seyri açısından neden önemlidir? Açıklayınız.

7c

Bitirdin mi? Kodu okut, sayfaların fotoğrafını yükle.

Yazın metne çevrilir; kontrol edip puanlatırsın: her soru MEB ölçütleriyle tek tek puanlanır, eksik kalan kısmı ve tam puanlık cevabı görürsün.

digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-inkilap-tarihi/prova

*** 2. yazılı provasında kâğıt okuma ve puanlama Pro'da. Senaryo tablosu ve sorular herkese açık: digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-inkilap-tarihi**

Bu prova MEB ODSGM'nin yayımladığı konu-soru dağılımına göre hazırlanmıştır; resmî sınav sorusu değildir. Çoğaltılabilir, sınıfta ücretsiz kullanılabilir. DigiKamp · digikamp.com